

**Protocolul cu privire la agricultura durabilă și dezvoltarea
rurală la Convenția cadru privind protecția și
dezvoltarea durabilă a Carpaților**

PĂRȚILE PREZENTULUI PROTOCOL

ÎN CONFORMITATE cu sarcinile lor, care decurg din Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, denumită în continuare "Convenția Carpatică" (Kiev, 2003), de a urmări o politică cuprinzătoare și de a coopera pentru protecția și dezvoltare durabilă a Carpaților;

CONȘTIENȚE de importanța agriculturii și a dezvoltării rurale pentru regiunea carpatică din punct de vedere economic, al aspectelor sociale, mediului, patrimoniului natural și cultural;

CONȘTIENȚE de diversele resurse naturale și locale din țările Carpaților, realitățile lor rurale și de specificitatea și diversitatea practicilor agricole;

AVÂND CA SCOP promovarea măsurilor și programelor care folosesc potențialul zonelor agricole și rurale pentru reducerea sărăciei în mediul rural, de a oferi și diversifica veniturile populației locale, de a susține viabilitatea regiunilor rurale și de a îmbunătăți calitatea vieții pentru a atrage oamenii să trăiască și să producă utilizând resursele regenerabile locale în zona montană;

ÎN CONFORMITATE cu dispozițiile Convenției Carpatice, cum ar fi articolul 7 privind agricultura durabilă și gestionarea pădurilor, articolul 4 privind conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice și peisagistice și articolul 11 privind patrimoniul cultural și cunoștințele tradiționale;

LUÂND ÎN CONSIDERARE politica agricolă comună a Uniunii Europene și obiectivele de realizare a securității alimentare, îmbunătățirea nutriției și promovarea agriculturii durabile a Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD) pentru perioada 2015 - 2030;

RECUNOSCÂND eforturile și realizările din cadrul Consiliului Europei care efectuate cu scopul de a sprijini zonele rurale socio-economice viabile și de a menține activitățile agricole prin măsuri în cadrul politicii de coeziune a Uniunii Europene și prin măsuri specifice de agromediu, precum și prin plăți compensatorii pentru agricultură în zonele montane;

AVÂND CA SCOP să contribuie la o implementare mai eficientă a instrumentelor juridice existente, precum și să institue programe internaționale;

LUÂND ÎN CONSIDERARE că eforturile de a sprijini și de a menține dezvoltarea durabilă în sectorul agricol, cu o abordare integrată în zonele rurale carpatice, nu pot fi realizate pe cont propriu de o singură țară și necesită o cooperare interregională și transnațională;

CONȘTIENȚE de provocările legate de efectele schimbărilor climatice, cum ar fi modificări ale frecvenței și gravității secetei, inundațiilor, fenomenelor meteorologice extreme, precum și reducerea nivelului de securitate alimentară și a resurselor de apă;

RECUNOSCÂND nevoile și interesele agricultorilor din zonele montane și specificitatea afacerilor agricole și a mijloacelor de trai în zonele montane;

CONȘTIENȚE de numeroasele amenințări provenind din impactul schimbărilor globale, inclusiv creșterea sau consolidarea barierelor existente în ceea ce privește prelucrarea și comercializarea produselor tipice pe piețele mondiale;

RECUNOSCÂND diversitatea practicilor agricole între și în țările carpatice;

CONȘTIENȚE de importanța economică, ecologică și socială a păstoritului rumegătoarelor și a menținerii și îmbunătățirii pășunilor și pajiștilor montane;

RECUNOSCÂND rolul potențial al agriculturii asupra prevenirii eroziunii și degradării terenurilor și contribuția la gestionarea riscurilor și rolul său în păstrarea calității și cantității rezervoarelor de apă de suprafață și ape subterane;

CONȘTIENȚE de caracterul comun al provocărilor actuale și viitoare pentru activitățile și practicile agricole, precum și pentru zonele rurale și de valoare adăugată a cooperării transfrontaliere în ceea ce privește schimbul de experiențe la nivelul Carpaților pentru accesarea piețelor mondiale de alimente ;

CONȘTIENȚE de importanța evitării depopulării umane și abandonării agriculturii în zonele montane de către generațiile tinere de agricultori de munte;

AVÂND CA SCOP să coopereze pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii și a zonelor rurale bazate pe resurse locale pentru a proteja practicile tradiționale, cunoștințele și speciile, pentru a proteja peisajele culturale și pentru a îmbunătăți și promova progresul economic durabil;

ACCENTUÂND și SUBLINIIND importanța învățării pe tot parcursul vieții în toate domeniile de activitate ca o condiție prealabilă ca toți oamenii implicați să fie capabili să contribuie la dezvoltarea durabilă și la un viitor mai bun;

CONVIN DUPĂ CUM URMEAZĂ:

Capitolul I
Obiective, domeniu geografic de aplicare și definiții

Articolul 1

Obiective și principii

1. În conformitate cu articolul 7 din Convenția Carpatică, obiectivul Protocolului privind agricultura și dezvoltarea rurală durabilă (denumit în continuare "Protocolul") este acela de a menține gestionarea terenului, cultivat în mod tradițional într-o manieră durabilă, aducând beneficii pentru generațiile prezente și viitoare.
2. Pentru a atinge obiectivul menționat anterior, Părțile își armonizează și își coordonează eforturile pentru gestionarea integrată a resurselor funciare, consolidând integrarea preocupărilor legate de mediu în politicile agricole, îmbunătățind în același timp calitatea vieții, consolidând economiile și comunitățile locale și conservând valorile naturale și moștenirea culturală.
3. Prin urmare, părțile vor coopera în special în ceea ce privește:
  - a) Elaborarea sau modificarea și punerea în aplicare a strategiilor specifice locale de dezvoltare rurală, caracterizate printr-o abordare integrată, inclusivă și holistică, luând în considerare condițiile specifice ale munților și dealurilor;
  - b) Asigurarea și realizarea unor politici comune de promovare a potențialului endogen de dezvoltare agricolă și rurală în zonele defavorizate;
  - c) Dezvoltarea și conceperea unor politici și instrumente agricole care integrează preocupările legate de mediu;
  - d) Promovarea practicilor durabile și/ sau a celor extensive de agro-mediu, a practicilor de gestionare a resurselor terenurilor și a producției ecologice pentru protejarea diversității biologice și tradiționale a unui cultural peisaj, precum și a unui habitatelor naturale și semi-naturale, inclusiv pajiști și zone protejate;
  - e) Promovarea conservării și utilizării durabile a resurselor genetice, a raselor locale de animale domestice, a soiurilor de plante cultivate și a plantelor sălbatice;
  - f) Stabilirea de bănci de gene pentru soiuri locale, precum și pentru promovarea propagării și cultivării acestor soiuri;
  - g) Implementarea de măsuri pentru conservarea și promovarea practicilor agricole tradiționale și a cunoștințelor tradiționale legate de punerea lor în aplicare;
  - h) Sprijinirea producătorilor agricoli locali, în scopul dezvoltării unor mici lanțuri de aprovizionare cu alimente, care stimulează economia locală și sporesc capacitatea de absorbție a regiunii;
  - i) Promovarea producției ecologice, a piețelor locale de fermieri, a producătorilor de produse alimentare artisanale, a unei agriculturi sprijinite de comunitate și a altor forme de producție durabile la scară mică;
  - j) Îmbunătățirea conservării arhitecturii, infrastructurii și a artei și produselor de artizanat rurale tradiționale, inclusiv realizarea de inventare regionale ale acestora;

- k) Promovarea diversificării mijloacelor de existență în zonele rurale, în special prin legătura dintre agricultură și turism, precum și prin producerea și comercializarea de bunuri, arte și produse de artizanat locale;
- l) Consolidarea educației formale și informale, a formării avansate și a calificării, inclusiv învățarea între generații, accesul la serviciile publice locale și servicii de consultanță;
- m) Promovarea unui mecanism de monitorizare în întregul lanț carpatic, a zonelor agricole și rurale, precum și a dezvoltării lor socio-economice;
- n) Dezvoltarea și / sau promovarea de programe și proiecte coordonate de cercetare științifică;
- o) Dezvoltarea unei rețele transnaționale și a unei platforme transnaționale de schimb de informații;
- p) Integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă a zonelor și a agriculturii rurale în alte politici sectoriale;
- q) Îmbunătățirea inovațiilor în gestionarea deșeurilor și a energiei în zona rurală, precum și promovarea energiei inteligente și a soluțiilor și sistemelor care nu produc deșeurii.

Articolul 2

Domeniul geografic de aplicare

1. Prezentul protocol se aplică în regiunea Carpatică (denumită în continuare "Carpații"), definită de Conferința Părților.
2. Fiecare Parte poate extinde aplicarea prezentului protocol la anumite porțiuni ale teritoriului său național, prin transmiterea unei declarații la Depozitar.

Articolul 3

Definiții

1. Agroturism (turismul agricol, turismul rural, fermele de vacanță) se referă la vizitarea unei ferme funcționale care să permită o interacțiune directă între vizitatori sau oaspeți și agricultor/familia de la țară pentru a experimenta atât activități agricole, cât și stilul de viață agricol autentic.
2. "Agro-biodiversitatea" este un sub-set al biodiversității. Este rezultatul selecției naturale și a evoluțiilor inovatoare de reproducție, precum și a practicilor operaționale ale agricultorilor, păstorilor și pescarilor.
3. "Agricultura inteligentă pe baza climei" este o abordare integratoare de a răspunde la provocările interconectate legate de securitatea alimentară și schimbările climatice, care are ca scop (1) o creștere durabilă a productivității, (2) sisteme agricole și de siguranță alimentară rezistente prin intermediul unor măsuri de adaptare la schimbările climatice și (3) eliminarea gazelor cu efect de seră (diminuare).
4. "Agricultura sprijinită de comunitate (ASC)" este un parteneriat reciproc între un agricultor și cetățeni, care să permită o legătură directă între producția și consumul de alimente. Susținătorii acoperă de obicei bugetul anual de funcționare al unei ferme prin achiziționarea unei cote din recolta sezonului. În schimb, ferma livrează produse proaspete de sezon.
5. "Conferința Părților (COP)" înseamnă Conferința Părților la Convenția Carpatică.
6. "Patrimoniul cultural" este legat de istoria unui loc și constă, de obicei, atât dintr-un patrimoniu natural sau biologic, cât și dintr-un patrimoniu cultural.
7. "Diversificarea în agricultură" reprezintă o strategie importantă de gestionare a riscului agricultorului pentru a genera venituri suplimentare pe baza unor condiții adecvate în interiorul sau în afara fermei.

8. Mediul favorizant" constă într-un set de condiții interdependente - cum ar fi cea juridică, organizatorică, financiară, informațională, politică și culturală - care cultivă un angajament durabil și eficace a capacităților actorilor în procesele de dezvoltare.
9. "Abordarea endogenă" este o nouă paradigmă și un concept de politică publică pentru dezvoltarea rurală endogenă ca un simbol al proceselor ascendente în diverse regiuni ale UE, în vederea mobilizării resurselor naturale disponibile pe plan local, precum și a potențialului uman din mediul rural.
10. „Agricultura extensivă” este o agricultură care utilizează metode tradiționale, și necesită mai puțină muncă, investiții și factori de producție externi, cum ar fi aplicarea de furaj concentrat în comparație cu practicile agricole agro-industriale intensive.
11. Agricultura și silvicultura „cu valoare naturală ridicată (VNR)” este un concept care evaluează schimbările în amploarea și starea zonelor exploatare agricolă și a terenurilor forestiere cu valoare naturală ridicată în raport cu o linie de bază, care se referă atât la acoperirea terenului respectiv (terenuri agricole și păduri) și la activitățile asociate de gestionare a acestora.
12. „Managementul integrat al resurselor de pedologie” înseamnă examinarea tuturor utilizărilor terenurilor într-o manieră integrată pentru a minimiza conflictele, pentru a face cele mai eficiente compromisuri și pentru a lega dezvoltarea socială și economică de protecția și îmbunătățirea mediului.
13. „Zonele defavorizate (ZD)” sunt zone în care producția sau activitatea agricolă este mai dificilă din cauza unor dificultăți naturale, de exemplu condiții dificile de climă, pante abrupte în zonele montane, sau o productivitate scăzută a solului.
14. "Habitat natural" înseamnă zonele terestre sau acvatice care se disting prin anumite caracteristici geografice, abiotice și biotice, indiferent dacă acestea sunt naturale sau semi-naturale.
15. "Observator" înseamnă observatorul definit în conformitate cu articolul 14 alineatul (5) din Convenția Carpatică.
16. "Producția ecologică" este un sistem global de gestiune agricolă și de producție alimentară care combină cele mai bune practici de mediu, un nivel ridicat de biodiversitate, conservarea resurselor naturale, aplicarea unor standarde ridicate de bunăstare a animalelor și o metodă de producție în conformitate cu preferințele anumitor consumatori pentru produse obținute cu ajutorul unor substanțe și procese naturale.
17. "Părți" înseamnă părțile la prezentul Protocol.
18. "Arii protejate" sunt definite ca fiind un spațiu geografic, recunoscut, dedicat și gestionat prin mijloace legale sau alte mijloace eficiente, pentru a realiza conservarea pe termen lung a naturii cu serviciile ecosistemice și valorile culturale asociate.
19. "Turism rural" înseamnă o serie de activități turistice care se desfășoară în mediul rural.
20. "Habitatele semi-naturale" sunt habitate caracterizate prin agricultură/cultivare extensivă, sisteme agricole de joasă intensitate, agricultură cu impact redus, sisteme agricole durabile, agricultură de mare valoare naturală, sisteme/ habitate, unde sunt aplicate sistemele agricole tradiționale, cu un impact redus asupra mediului sau cu o anumită importanță pentru speciile de animale sălbatice.
21. "Lanțurile scurte de aprovizionare cu alimente" reprezintă o alternativă la extinderea globală a lanțurilor alimentare care pun accentul pe reorganizarea inovatoare a rețelelor alimentare, sisteme locale de creștere sau vânzări directe, care vizează re conectarea producătorilor și consumatorilor și relocalizarea producției agricole și alimentare.
22. "Agricultură și dezvoltare rurală durabilă" (ADDR)" este gestionarea și conservarea bazei de resurse naturale, precum și orientarea schimbărilor tehnologice și instituționale, astfel încât să se asigure realizarea și satisfacerea în continuare a nevoilor umane pentru generațiile prezente și viitoare.
23. "Practicile agricole tradiționale" sunt tehnici agricole dezvoltate de-a lungul istoriei pentru a face față în mod sustenabil unor condiții specifice pentru fiecare amplasament pentru a asigura randamente suficiente și sigure pe baza culturilor mixte care se completează reciproc.
24. "Lanțurile valorice" identifică întreaga gamă de activități pe care agenții economici o folosesc pentru a aduce un produs sau un serviciu de la concepere până la utilizarea sa de către consumatorii finali.

Capitolul II Obligații generale

Articolul 4

Politici care vizează menținerea, promovarea și dezvoltarea durabilă a sectorului agricol și a zonelor rurale

1. Fiecare parte va dezvolta și va implementa pe teritoriul statului său, politici care vizează menținerea, promovarea și dezvoltarea durabilă a sectorului agricol și a zonelor rurale, luând în considerare, ori de câte ori este posibil, o abordare integratoare și endogenă și bazându-se pe bunele practici dezvoltate și puse în aplicare de către alte Părți. Părțile vor examina și utiliza strategii și măsuri de consolidare a gestionării durabile a terenurilor agricole coordonate, în special în zone cu valoare naturală ridicată (VNR), fără a aduce atingere intereselor vitale ale populațiilor comunităților montane.

(2) Părțile vor promova schimbul de informații privind cele mai bune practici între instituțiile guvernamentale și părțile interesate, care să permită o dezvoltare economică endogenă durabilă a zonelor rurale.

Articolul 5

Integrarea obiectivelor dezvoltării durabile a sectorului agricol și rural în politicile sectoriale

Părțile vor promova integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă a sectorului agricol și a zonelor rurale în cadrul politicilor sectoriale.

Articolul 6

Participarea autorităților regionale și locale și a altor părți interesate

Fiecare Parte va lua măsuri, în cadrul său instituțional existent, pentru a facilita implicarea, coordonarea și cooperarea între instituțiile relevante, autoritățile regionale și locale, fermierii locali și alte părți interesate în dezvoltarea și punerea în aplicare a politicilor și a măsurilor derivate din acestea pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii și zonelor rurale, cu scopul de a încuraja responsabilitatea comună și a intensifica sinergiile.

Articolul 7

Cooperare internațională

Părțile vor încuraja cooperarea între autoritățile regionale și locale din Carpați și instituțiile internaționale în vederea folosirii cunoștințelor de specialitate ale acestora pentru crearea unor soluții rapide pentru problemele comune la cel mai adecvat nivel.

Capitolul III
Măsuri specifice
Articolul 8

Punerea în aplicare a strategiilor de dezvoltare rurală specifice zonelor

- (1) Părțile vor pune în aplicare strategii durabile de dezvoltare rurală la nivel național, care să țină cont de condițiile specifice zonei montane și colinare, precum și zonele defavorizate.
- (2) Fiecare parte va facilita coordonarea și cooperarea între toate părțile interesate relevante în scopul creării și facilitării unui mediu socio-economic pentru inovare rurală și unor rețele de valoare adăugată, în special între sectorul agricol și alte sectoare relevante economic în zonele rurale, cum ar fi cel artizanal, comercial, industrial, de infrastructură și turistic, pentru a valorifica potențialele endogene cu o abordare teritorială integrată.

Articolul 9

Protecția și gestionarea peisajelor culturale tradiționale

1. Părțile vor lua măsuri pentru protejarea și gestionarea peisajelor culturale tradiționale din Carpați cu caracteristici tradiționale remarcabile și de o înaltă calitate ecologică, inclusiv datorită prezenței unor ecosisteme muntoase valoroase, a habitatelor naturale și / sau semi-naturale valoroase, în special a pașiiștilor, agrobiodiversității, resurselor genetice, soiurilor de plante cultivate și cunoștințelor ecologice tradiționale asociate acestora.
2. Părțile vor sprijini menținerea și aplicarea practicilor agricole tradiționale, cu intensitate redusă și a formelor de gestionare a peisajelor culturale, pășunatul tradițional al oilor.

Articolul 10

Managementul integrat al resurselor funciare

- (1) Fiecare parte va lua măsuri pentru a promova, consolida și dezvolta gestionarea integrată a resurselor funciare, ținând cont de prevederile celorlalte Protocoale ale Convenției Carpatice.
- (2) Părțile vor lua măsuri pentru a promova integrarea agriculturii inteligente pe bază de climă, gestionarea riscurilor și energiile regenerabile în practicile agricole și operaționale ale agricultorilor.

Articolul 11

Promovarea unei agriculturi extensive și a producției ecologice

Părțile vor pune în aplicare măsuri de promovare și stimulare a practicilor agricole pentru o agricultură extensivă și producție ecologică în Carpați.

Articolul 12

Cunoștințe și practici tradiționale

Părțile vor lua măsuri pentru conservarea și promovarea practicilor agricole tradiționale, exploatațiilor familiale agricole mici, peisajelor culturale, cunoștințelor agricole tradiționale și locale, raselor locale de animale domestice și soiurilor de plante cultivate, precum și a utilizării durabile a plantelor și animalelor sălbatice, care reprezintă caracteristici economice și sociale semnificative ale patrimoniului cultural rural al Carpaților.

Articolul 13

Comercializarea de produse și servicii agricole și rurale tipice

1. Părțile vor adopta măsuri pe teritoriile statelor lor și vor coopera la nivel internațional în vederea îmbunătățirii marketing-ului local și la nivel european, precum și a promovării produselor și a serviciilor agricole și rurale, care sunt specifice pentru zona carpatică luând în considerare obiectivele conforme cu articolul 11 alineatele 1 și 2 din Protocolul Turismului.

(2) Părțile vor coopera în realizarea aranjamentelor de promovare a unor standarde înalte de calitate pentru produsele din zona carpatică.

(3) Fiecare Parte va adopta măsuri care să promoveze și să intensifice cooperarea orizontală, verticală și transversală de-a lungul lanțurilor valorice pentru a integra numeroși actori regionali și pentru a atinge gradul maxim de prelucrare în regiune, în scopul de a spori valoarea adăugată la nivel local și regional în aceste regiuni.

4. Părțile vor promova dezvoltarea piețelor alimentare locale, scurtând lanțurile de producție și de distribuție, sprijinind economia locală și regională.

Articolul 14

Promovarea agroturismului și a diversificării

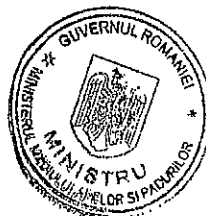
1. Părțile vor promova turismul rural durabil și agroturismul, cu scopul de a crea beneficii reciproce și cooperare între fermierii mici, gastronomie și cazare.

2. Părțile promovează condiții-cadru pentru diversificare și măsuri care să permită micilor agricultori să furnizeze servicii alternative la fermele lor.

Articolul 15

Prevenirea efectelor nocive asupra aerului, apei, solului, peisajului și diversității biologice

Părțile vor aplica principiile de precauție și prevenire prin evaluarea și luarea în considerare a posibilelor influențe, inclusiv efectul cumulativ, asupra aerului, apei, solului, peisajului și diversității biologice a acelor proiecte și activități care ar putea avea efecte negative asupra Carpaților.

Articolul 16

Promovarea educației formale și informale

1. Fiecare parte va lua măsuri pentru a crea un mediu favorabil pentru promovarea educației și a învățării intergeneraționale.
2. Părțile vor consolida cooperarea instituțiilor și organismelor educaționale locale și naționale pentru extinderea și îmbunătățirea educației, formării avansate și calificării persoanelor din diferite domenii de lucru ("învățarea pe tot parcursul vieții").
3. Părțile vor promova educația și comunicarea pentru a sensibiliza publicul cu privire la soiurile locale de plante cultivate și de animale, cu privire la avantajele sistemelor scurte locale de aprovizionare cu alimente, și pentru a îmbunătăți gestionarea riscurilor.

Articolul 17

Cercetarea științifică coordonată și schimbul transfrontalier de informații și experiență

1. Părțile vor coopera pentru dezvoltarea, promovarea și armonizarea programelor și proiectelor de cercetare care contribuie la atingerea obiectivelor prezentului Protocol.
2. Părțile vor facilita cooperarea internațională între instituțiile științifice în ceea ce privește cooperarea orizontală și verticală locală și regională în Carpați, în special cu privire la armonizarea sistemelor de monitorizare, furnizarea și armonizarea bazelor de date, precum și întreprinderea de programe și proiecte de cercetare comune în Carpați.
3. Părțile vor promova inventare coordonate regionale ale practicilor agricole și a peisajelor culturale, precum și ale tradițiilor și produselor culturale rurale din Carpați.
4. Fiecare Parte va face schimb de informații cu privire la strategiile și politicile care vizează agricultura durabilă și dezvoltarea rurală în Carpați cu celelalte Părți ale prezentului Protocol.

Articolul 18

Programe și proiecte comune

Fiecare Parte este încurajată să participe, în funcție de nevoile și posibilitățile sale, în cadrul programelor și proiectelor comune cu privire la activitățile enumerate la articolul 1 alineatele 1, 2 și 3 din prezentul Protocol, derulat în comun în Carpați de către Părți.

Capitolul IV **Implementarea, monitorizarea și evaluarea**

Articolul 19 **Implementare**

1. Fiecare parte va întreprinde măsuri juridice și administrative adecvate pentru a asigura punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului Protocol, va monitoriza și evalua eficacitatea acestor măsuri.
2. Fiecare parte va explora posibilitățile de a sprijini, prin măsuri financiare, punerea în aplicare a dispozițiilor prezentului Protocol.

Articolul 20 **Sensibilizarea și accesul la informații**

1. Părțile vor promova educarea, informarea și sensibilizarea publicului larg cu privire la obiectivele, măsurile și punerea în aplicare a prezentului Protocol.
2. Părțile vor asigura accesul la informațiile referitoare la implementarea prezentului Protocol.

Articolul 21 **Reuniunea Părților**

1. Conferința Părților Convenției Carpatice va servi ca reuniune a părților la prezentul Protocol.
2. Părțile la Convenția Carpatică care nu sunt Părți la prezentul Protocol pot participa ca observatori la Conferința Părților care servește ca reuniune a Părților la prezentul Protocol. Atunci când Conferința Părților servește ca reuniune a Părților la prezentul Protocol, deciziile adoptate în temeiul prezentului Protocol sunt adoptate numai de către cei care sunt Părți la acesta.
3. Atunci când Conferința Părților servește ca reuniune a Părților la prezentul Protocol, orice membru al biroului Conferinței Părților care reprezintă o Parte la Convenție, dar nu și o Parte la prezentul Protocol, este înlocuit de un membru ales de către și dintre Părțile la prezentul Protocol.
4. Regulile de procedură pentru Conferința Părților se aplică mutatis mutandis reuniunii Părților, cu excepția cazului în care se decide altfel prin consens de Conferința Părților care servește ca reuniune a Părților la prezentul Protocol.
5. Prima reuniune a Conferinței Părților care servește ca reuniune a Părților la prezentul Protocol va fi convocată de către Secretariat în conjuncție cu prima reuniune a Conferinței Părților, care este programată după data intrării în vigoare a prezentului Protocol. Reuniunile ordinare ulterioare ale Conferinței Părților care funcționează ca reuniuni ale Părților la prezentul Protocol vor avea loc în conjuncție cu întâlnirile ordinare ale Conferinței Părților, cu excepția cazului în care se decide altfel de către Conferința Părților care funcționează ca întâlnire a Părților la prezentul Protocol.

6. Conferința părților care funcționează ca reuniune a părților la prezentul protocol va lua, în limitele mandatului său, deciziile necesare pentru a promova punerea în aplicare eficientă a acestuia. Ea va îndeplini funcțiile care îi sunt atribuite prin prezentul Protocol și va:

- (a) face recomandări cu privire la orice aspecte necesare pentru punerea în aplicare a prezentului protocol;
- (b) crea organisme subsidiare sau inițiază cooperarea internațională cu instituții aflate la nivel de excelență în funcție de ce este considerat necesar pentru punerea în aplicare a prezentului Protocol;
- (c) lua în considerare și adopta, după cum este necesar, modificări ale prezentului Protocol, care sunt considerate necesare pentru punerea în aplicare a prezentului Protocol; și va
- (d) exercita alte funcții care pot fi necesare pentru punerea în aplicare a prezentului Protocol.

Articolul 22

Secretariatul

1. Secretariatul instituit prin articolul 15 al Convenției Carpatice va servi drept Secretariat al prezentului Protocol.
2. Articolul 15 alineatul (2) al Convenției Carpatice privind funcțiile Secretariatului se aplică, mutatis mutandis, prezentului Protocol.

Articolul 23

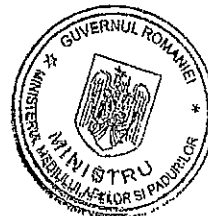
Organisme subsidiare

1. Orice organism subsidiar constituit prin sau în temeiul Convenției Carpatice poate, printr-o decizie a Conferinței Părților care funcționează ca reuniune a Părților la prezentul Protocol, să servească Protocolul, caz în care reuniunea Părților va preciza ce funcții va îndeplini acest organism.
2. Părțile la Convenția Carpatică care nu sunt Părți la prezentul Protocol pot participa ca observatori la reuniunile oricărui astfel de organisme subsidiare. Atunci când un organism subsidiar al Convenției Carpatice servește ca organism subsidiar la prezentul Protocol, deciziile în temeiul Protocolului vor fi adoptate numai de către Părțile la Protocol.
3. Atunci când un organism subsidiar al Convenției Carpatice își exercită funcțiile în ceea ce privește chestiunile referitoare la prezentul Protocol, orice membru al biroului respectivului organism subsidiar care reprezintă o Parte la Convenția Carpatică, dar care nu este Parte la protocol, va fi înlocuit de un membru ales de către și dintre Părțile la Protocol.

Articolul 24

Monitorizarea îndeplinirii obligațiilor

1. Părțile vor raporta cu regularitate Conferinței Părților cu privire la măsurile ce țin de prezentul Protocol și cu privire la rezultatele măsurilor luate. Conferința Părților va determina intervalele și formatul în care trebuie să fie prezentate rapoartele.
2. Observatorii pot prezenta orice informație sau pot raporta cu privire la punerea în aplicare și respectarea dispozițiilor prezentului Protocol la Conferința Părților și/sau Comitetului de Implementare a Convenției Carpatice (denumit în continuare „Comitetul de Implementare”).

3. Comitetul de Implementare va colecta, evalua și analiza informațiile relevante pentru punerea în aplicare a prezentului Protocol și va monitoriza respectarea de către Părți a dispozițiilor prezentului Protocol.
4. Comitetul de Implementare va prezenta Conferinței Părților recomandări pentru implementare și măsurile necesare pentru respectarea Protocolului.
5. Conferința părților va adopta sau va recomanda măsurile necesare.

Articolul 25

Evaluarea eficacității prevederilor

1. Părțile vor examina și vor evalua în mod regulat eficacitatea dispozițiilor prezentului protocol.
2. Conferința părților care funcționează ca reuniune a Părților la prezentul Protocol poate lua în considerare adoptarea unor amendamente la prezentul Protocol atunci când este necesar pentru atingerea obiectivelor acestuia.
3. Părțile vor facilita implicarea autorităților locale și a altor părți interesate relevante în acest proces în conformitate cu alineatul 1

Capitolul V
Prevederi finale

Articolul 26

Legături între Convenția Carpatică și Protocol

1. Prezentul protocol constituie un Protocol la Convenția Carpatică în sensul articolului 2 alineatul (3) și în conformitate cu articolul 7 alineatele (1), (2) și (6), precum și orice alte articole relevante ale Convenției Carpatice.
2. Prezentul protocol este deschis spre semnare la Depozitar de la 12 octombrie 2017 până la 12 octombrie 2018.
3. Prevederile articolelor 19, 20, 21 alineatele (2) - (4) și 22 din Convenția Carpatică privind amendarea, intrarea în vigoare și retragerea din Convenție și soluționarea litigiilor se aplică mutatis mutandis prezentului Protocol. Doar o parte la Convenția Carpatică poate deveni parte la prezentul Protocol.

Articolul 27

Rezerve

Nicio rezervă nu poate fi adusă la prezentul Protocol.

Articolul 28

Depozitar

Depozitarul prezentului Protocol este guvernul Ucrainei.

Originalul protocolului va fi depus la Depozitar, care va distribui copii certificate tuturor părților.

Încheiat la Lillafüred în data de 12 octombrie 2017 într-un exemplar original în limba engleză.
Drept pentru care, subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat prezentul Protocol

Pentru Guvernul Republicii Cehe

Pentru Guvernul Ungariei [semnătură indescifrabilă]

Pentru Guvernul Republicii Polone

Pentru Guvernul României [semnătură indescifrabilă]

Pentru Guvernul Republicii Serbia

Pentru Guvernul Republicii Slovace

Pentru Guvernul Ucrainei

Guvernul României

semnează Protocolul privind agricultura durabilă și dezvoltarea rurală (ADDR) la Convenția-cadru privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, cu următoarea declarație:

"Guvernul României declară că interpretează articolul 2 paragraful 1 al Protocolului doar în conformitate cu prevederile și limitările la Convenția privind protecția și dezvoltarea durabilă a Carpaților, încheiată la Kiev la 22 mai 2003.

TRADUCERE
AUTORIZATĂ DIN
LIMBA ENGLEZĂ

DIRECTOR DIRECȚIA
BIO DIVERSITATE

DOINA CHIȘĂ
[REDACTED]

**Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development
to the Framework Convention on the Protection and
Sustainable Development of the Carpathians**

THE PARTIES TO THIS PROTOCOL

IN ACCORDANCE with their tasks, arising from the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, hereinafter referred to as the "Carpathian Convention" (Kyiv, 2003), of pursuing a comprehensive policy and cooperating for the protection and sustainable development of the Carpathians;

AWARE of the importance of agriculture and rural development for the Carpathian region in terms of economy, social aspects, environment, natural and cultural heritage;

CONSCIOUS of the various natural, local resources in the Carpathian Countries, their rural realities and specificity and variety of agricultural practices;

AIMING at promoting measures and programs, which use the potential of agriculture and rural areas to reduce rural poverty, provide and diversify incomes to local population, sustain the viability of the rural regions and improve the quality of life to attract people to live and produce using local renewable resources in the mountain area;

IN ACCORDANCE with the provisions of the Carpathian Convention, such as Article 7 on sustainable agriculture and forest management, Article 4 on conservation and sustainable use of biological and landscape diversity, and Article 11 on cultural heritage and traditional knowledge;

TAKING INTO ACCOUNT the Common Agricultural Policy of the European Union and the goals of achieving food security, improving nutrition and promoting sustainable agriculture of the Sustainable Development Goals (SDGs) for the period of 2015 – 2030;

ACKNOWLEDGING the endeavours and achievements within the Council of Europe aiming to support socio-economic viable rural areas and maintaining agricultural activities through measures in the framework of European Union's cohesion policy and specific agri-environment measures, and compensatory payments for agriculture in mountain areas;

AIMING at contributing to a more effective implementation of existing legal instruments, and building upon international programs;

TAKING INTO ACCOUNT that the efforts to support and to maintain sustainable development in the agricultural sector, with an integrative approach in the Carpathian rural areas, cannot be achieved by one country alone, and they require interregional and transnational cooperation;

AWARE of the challenges related to climate change impacts, such as changes in the frequency and severity of drought, floods, extreme weather events and reduced food and water security;

RECOGNIZING the needs and interests of mountain farmers and the specificity of agribusiness and livelihoods in the mountain areas;

AWARE of the many threats coming from impacts of global changes including raising or strengthening existing barriers for processing and selling typical products on global markets;

RECOGNIZING the diversity of agricultural practices among and within the Carpathian Countries;

AWARE of the economic, ecological and social importance of ruminant herding and the maintenance and improvement of mountain pastures and meadows;

RECOGNIZING the potential role of agriculture on prevention of erosion and land degradation and contribution to risk management and its role in the preservation of the quality and quantity of surface and groundwater reservoirs;

AWARE of the common character of the actual and future challenges for agricultural activities and practices as well as for rural areas and the added value of trans-boundary cooperation in exchanging Carpathian-wide experiences for accessing the global food markets;

AWARE of the importance of avoiding human depopulation and abandonment of farming in mountain areas by young generations;

AIMING to cooperate on the sustainable development of agriculture and of rural areas based on local resources to protect traditional practices, knowledge and species, to safeguard cultural landscapes and to improve and promote durable economic progress;

EMPHASISE and UNDERLINE the importance of lifelong learning in all fields of activity as a precondition that all involved people are able to contribute to sustainable development and a better future;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Chapter I

Objectives, geographical scope and definitions

Article 1

Objectives and principles

1. In accordance with Article 7 of the Carpathian Convention, the objective of the Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development (hereinafter referred to as “the Protocol”) is to maintain the management of land, traditionally cultivated in a sustainable manner, bringing benefits to present and future generations.
2. In order to achieve the above objective, the Parties shall harmonize and coordinate their efforts for integrated land resource management, enhancing integration of environmental concerns into agricultural policies while improving quality of life, strengthening local economies and communities, and conservation of natural values and cultural heritage.
3. The Parties shall, therefore, cooperate especially on:
  - a) Developing, amending and implementing site specific-rural development strategies characterized by an integrative, inclusive and holistic approach, taking into account the specific conditions of mountains and foothills;
  - b) Ensuring and achieving common policies of promotion of endogenous agricultural and rural development potential in less favoured areas;
  - c) Developing and designing agricultural policies and instruments that integrate environmental concerns;
  - d) Promoting the sustainable and/or extensive agro-environmental practices, land resource management practices and organic production to protect biological and traditional cultural landscape diversity, natural and semi-natural habitats including grasslands and protected areas;
  - e) Promoting the conservation and sustainable use of genetic resources for food and agriculture, local breeds of domestic animals, cultivated plant varieties and crop wild relatives;
  - f) Establishing gene banks for local varieties as well as promoting the propagation and cultivation of these varieties;
  - g) Implementing measures for preserving and promoting traditional farming practices and the related traditional knowledge;
  - h) Supporting local agricultural producers in order to develop short food supply chains which stimulate local economy and increase the retentiveness of the region;
  - i) Promoting organic production, local farmer markets, artisan food producers, community supported agriculture and other forms of small-scale sustainable food production;
  - j) Improving the conservation of traditional rural architecture, infrastructure and rural arts and crafts including regional inventories of them;

- k) Promoting the diversification of livelihood in rural areas particularly through linking agriculture and tourism, as well as the crafting and marketing of local goods, arts and handicrafts;
- l) Strengthening of formal and informal education, advanced training and qualification including intergenerational learning, access to local public services and advisory service;
- m) Promoting of a Carpathian-wide monitoring of the agricultural and rural areas and their socio-economic development;
- n) Developing and/or promoting coordinated scientific research programs and projects;
- o) Developing a transnational network and knowledge exchange platform;
- p) Integrating the objectives for sustainable development of agriculture and rural areas into other sectorial policies;
- q) Enhancing innovations in rural waste and energy management, and promoting smart energy and waste free solutions and systems.

Article 2

Geographical Scope

1. This Protocol applies to the Carpathian region (hereinafter referred to as “the Carpathians”), as defined by the Conference of the Parties.
2. Each Party may extend the application of this Protocol to additional parts of its national territory by making a declaration to the Depository.

Article 3

Definitions

1. “Agritourism” (Farm Tourism, Farm-based tourism, Vacation farms) concerns the stay on a working farm enabling direct interaction between visitors or guests and the farmer/farming family to experience authentic agricultural activities and lifestyle.
2. “Agro-biodiversity” is a sub-set of biodiversity. It is the result of natural selection and inventive breeding developments and the operational practices of farmers, herders and fishers.
3. “Climate smart agriculture” is an integrative approach to address interlinked challenges of food security and climate change that aims at (1) a sustainable increase of productivity, at (2) resilient agricultural and food security systems through climate change adaptation measures and on (3) removing greenhouse gases (mitigation).
4. “Community supported agriculture (CSA)” is a mutual partnership between a farmer and citizens that enable a direct link between the production and consumption of food. Supporters usually cover a farm’s yearly operating budget by purchasing a share of the season’s harvest. In return, the farm supplies seasonal fresh products.
5. “Conference of the Parties (COP)” means the Conference of the Parties to the Carpathian Convention.
6. “Cultural patrimony” is related to the history of a site and consists usually of both a natural or biological and a cultural patrimony.
7. “Diversification in agriculture” is an important risk management strategy of the farmer to generate additional income based on appropriate conditions on or outside the farm.

8. "Enabling environment" is a set of interrelated conditions – such as legal, organisational, fiscal, informational, political, and cultural – which fosters a sustainable and effective engagement of actor's capacities in development processes.
9. "Endogenous approach" is a new paradigm and a policy concept for endogenous rural development as a symbol for bottom up processes across EU regions for mobilising the locally available natural resources as well as the rural people's potentials.
10. "Extensive farming" is a farming which uses traditional methods, and requires less labour, investments and external inputs like the application of concentrated forage compared to intensive agro-industrial farming practices.
11. "High nature value (HNV) farming and forestry" is a concept that assesses changes in the extent and condition of agricultural operated areas and forestry land with high natural value in relation to a baseline, which refers on both the respective land cover (farmland and forests) and the associated management activities.
12. "Integrated land resource management" means examining all uses of land in an integrated manner to make the most efficient trade-offs and to link social and economic development with environmental protection and enhancement.
13. "Less favoured areas (LFA)" are areas where agricultural production or activity is more difficult because of natural handicaps, e.g. difficult climatic conditions, steep slopes in mountain areas, or low soil productivity.
14. "Natural habitats" means terrestrial or aquatic areas distinguished by geographic, abiotic and biotic features, whether entirely natural or semi-natural.
15. "Observer" means observer defined under Article 14 paragraph 5 of the Carpathian Convention.
16. "Organic production" is an overall system of farm management and food production that combines best environmental practices, a high level of biodiversity, the preservation of natural resources, the application of high animal welfare standards and a production method in line with the preference of certain consumers for products produced using natural substances and processes.
17. "Parties" means Parties to this Protocol.
18. "Protected areas" are defined as a geographical space, recognised, dedicated and managed, through legal or other effective means, to achieve the long-term conservation of nature with associated ecosystem services and cultural values.
19. "Rural tourism" means a range of tourism activities which take place in the countryside.
20. "Semi-natural habitats" are habitats characterized by extensive agriculture/crops, low intensity farming systems, low impact agriculture, sustainable agricultural systems, high-nature-value farming, systems/habitats, where traditional agricultural systems with a reduced environmental impact or with a certain importance to wildlife species are applied.
21. "Short food supply chains" are an alternative to globally expanding food chains that emphasize innovative re-organisations of food networks, local farming systems or direct sales that aim at re-connecting producers and consumers and re-localising agricultural and food production.
22. "Sustainable Agriculture and Rural Development (SARD)" is the management and conservation of the natural resource base, and the orientation of technological and institutional change so as to ensure the attainment and continued satisfaction of human needs for present and future generations.
23. "Traditional farming practices" are historically developed agricultural techniques to cope with specific site conditions sustainably to provide sufficient and secure yields based on mixed crops that complement one another.
24. "Value chains" identify the full range of activities that economic units undertake to bring a product or a service from its conception to its end use by final consumers.

Chapter II

General Obligations

Article 4

Policies aiming at maintaining, promoting and sustainably developing the agricultural sector and rural areas

1. Each Party shall update and implement policies in its national territory aiming at the maintenance, promotion and sustainable development of the agricultural sector and rural areas, while taking into consideration whenever possible an integrative and endogenous approach and drawing upon good practices developed and implemented by other Parties. The Parties shall consider and utilize coordinated strategies and measures enhancing and strengthening the sustainable management of agricultural land, especially in High Nature Value (HNV) areas, without prejudice to the vital interests of the populations of mountain communities.
2. The Parties shall promote the exchange of information on best practices between governmental institutions and stakeholders that would enable a sustainable endogenous economic development of rural areas.

Article 5

Integration of the objectives of sustainable development of the agricultural sector and rural areas into sectoral policies

The Parties shall promote the integration of the objectives of sustainable agriculture and rural development into other sectoral policies.

Article 6

Participation of regional and local authorities and other stakeholders

Each Party shall take measures, within its existing institutional framework, to facilitate the involvement, coordination and cooperation between relevant institutions, regional and local authorities, local farmers and other stakeholders concerned in developing and implementing policies and the resulting measures for the sustainable development of agriculture and rural areas with the objective to encourage shared responsibility and to enhance synergies.

Article 7

International cooperation

The Parties shall encourage active cooperation among competent institutions and organizations at international level with regard to sustainable agriculture and rural development in the Carpathians, in order to use their expert knowledge for creating expedient solutions to common problems at the most suitable level.

Chapter III

Specific Measures

Article 8

Implementation of site-specific rural development strategies

1. The Parties shall implement sustainable rural development strategies on national level, which consider the site-specific conditions of mountains and foothills, and less favoured areas.
2. Each Party shall facilitate coordination and cooperation among all relevant stakeholders aiming at creating and enabling socio-economic environment for rural innovation and added value networks, in particular between the agricultural sector and other economically relevant sectors in rural areas, like the handicraft, trade, industry, infrastructure and tourist sectors, to capitalize endogenous potentials with an integrated territorial approach.

Article 9

Protection and management of traditional cultural landscapes

1. The Parties shall take measures for the protection and management of traditional cultural landscapes of the Carpathians with outstanding traditional features and of high ecological quality, including the presence of valuable mountain ecosystems, natural and/or valuable semi-natural habitats, in particular grasslands, agro-biodiversity, genetic resources, cultivated plant varieties and the related traditional ecological knowledge.
2. The Parties shall support the maintenance and application of traditional, low-intensity agricultural practices and forms of management of cultural landscapes, traditional ruminants grazing.

Article 10

Integrated land resource management

1. Each Party shall take measures to promote, enhance and foster integrated land resource management, taking also into account the provisions of the other Protocols to the Carpathian Convention.
2. The Parties shall take measures to promote the inclusion and integration of climate smart agriculture, risk management and renewable energies within farming and operational practices of farmers.

Article 11

Promotion of extensive farming and organic production

The Parties shall implement measures to promote and foster agricultural practices for extensive farming and organic production in the Carpathians.

Article 12

Traditional knowledge and practices

The Parties shall take measures for the preservation and promotion of traditional farming practices, small agricultural holdings, cultural landscapes, traditional ecological and agricultural knowledge, local breeds of domestic animals and cultivated plant varieties, sustainable use of wild plants and animals, which represent significant economic and social features of the rural cultural patrimony of the Carpathians.

Article 13

Marketing of typical agricultural and rural products and services

1. The Parties shall adopt measures in their territories and also cooperate at international level to improve the local and European-wide marketing and advertising of agricultural and rural products and services, which are typical for the Carpathian region considering the objectives in accordance with Article 11 paragraphs 1 and 2 of the Tourism Protocol.
2. The Parties shall cooperate on the promotion schemes of high quality standards for products from the Carpathian region.
3. Each Party shall adopt measures to promote and enhance horizontal, vertical and cross-sectoral cooperation along the value chains to integrate many regional actors and to attain the maximum degree of processing in the region, in order to enhance the local and regional added value in those regions.
4. Parties shall promote the development of local food markets, shortening the production and distribution chains, supporting the local and regional economy.

Article 14

Promotion of agritourism and diversification

1. The Parties shall promote sustainable rural tourism and agritourism with the objective to create further reciprocal benefits and cooperation between small farmers, gastronomy and accommodations.
2. The Parties shall promote framework conditions for diversification and measures to enable small farmers to provide alternative services at their farms.

Article 15

Prevention of adverse impacts on air, water, soil, landscape and biological diversity

The Parties shall apply the precaution and prevention principles by assessing and taking into consideration possible influences, including cumulative effect, on air, water, soil, landscape and biological diversity of those projects and activities that are likely to have adverse impacts on the Carpathians.

Article 16

Promotion of formal and informal education

1. Each Party shall take measures to create an enabling environment for the promotion of education and intergenerational learning.
2. The Parties shall strengthen cooperation of local and national educational institutions and bodies to extend and to improve education, advanced training and qualification of people from different working areas ("lifelong learning").
3. Parties shall promote education and communication to raise public awareness on local varieties of cultivated plants and animals and on the advantages of local short food supply systems and raise awareness to improve risk management.

Article 17

Coordinated scientific research and trans-boundary exchange of information and experience

1. The Parties shall cooperate on developing, promoting and harmonizing research programs and projects, which help to achieve the objectives of this Protocol.
2. The Parties shall facilitate international cooperation among the scientific institutions with regard to local and regional horizontal and vertical cooperation in the Carpathians, in particular on the harmonization of monitoring systems, the provision and harmonization of databases, and undertaking common research programs and projects in the Carpathians.
3. The Parties shall promote coordinated regional inventories of agricultural practices and cultural landscapes as well as rural cultural traditions and products in the Carpathians.
4. Each Party shall share information on strategies and policies aiming at sustainable agriculture and rural development in the Carpathians with the other Parties of this Protocol.

Article 18

Common programs and projects

Each Party is encouraged to participate, according to its needs and possibilities, in common programs and projects on activities listed under Article 1 paragraphs 1, 2 and 3 of this Protocol jointly undertaken in the Carpathians by the Parties.

Chapter IV

Implementation, Monitoring and Evaluation

Article 19

Implementation

1. Each Party shall undertake appropriate legal and administrative measures for ensuring implementation of the provisions of this Protocol, monitor and evaluate the effectiveness of these measures.
2. Each Party shall explore the possibilities of supporting, through financial measures, the implementation of the provisions of this Protocol.

Article 20

Awareness raising and access to information

1. The Parties shall promote the education, information and awareness raising of the general public regarding the objectives, measures and implementation of this Protocol.
2. The Parties shall ensure access to the information related to the implementation of this Protocol.

Article 21

Meeting of the Parties

1. The Conference of the Parties of the Carpathian Convention shall serve as the meeting of the Parties to this Protocol.
2. The Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, decisions under this Protocol shall be taken only by those that are Parties to it.
3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Protocol, any member of the bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but not a Party to this Protocol shall be substituted by a member to be elected by and from the Parties to this Protocol.
4. The Rules of Procedure for the Conference of the Parties shall apply mutatis mutandis to the meeting of the Parties, except as otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.
5. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be convened by the Secretariat in conjunction with the first meeting of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of the entry into force of this Protocol. Subsequent ordinary meetings of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall be held in conjunction with ordinary meetings of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol.

6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Protocol and shall:

- (a) Make recommendations on any matters necessary for the implementation of this Protocol;
- (b) Establish subsidiary bodies or request for international cooperation with excellent institutions as it is deemed necessary for the implementation of this Protocol;
- (c) Consider and adopt, as required, amendments to this Protocol that are deemed necessary for the implementation of this Protocol; and
- (d) Exercise other functions as may be required for the implementation of this Protocol.

Article 22

Secretariat

1. The Secretariat established by Article 15 of the Carpathian Convention shall serve as the Secretariat of this Protocol.
2. Article 15, paragraph 2, of the Carpathian Convention on the functions of the Secretariat shall apply, *mutatis mutandis*, to this Protocol.

Article 23

Subsidiary bodies

1. Any subsidiary body established by or under the Carpathian Convention may, upon a decision by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol, serve the Protocol, in which case the meeting of the Parties shall specify which functions that body shall exercise.
2. Parties to the Carpathian Convention that are not Parties to this Protocol may participate as observers in the meetings of any such subsidiary bodies. When a subsidiary body of the Carpathian Convention serves as a subsidiary body to this Protocol, decisions under the Protocol shall be taken only by the Parties to the Protocol.
3. When a subsidiary body of the Carpathian Convention exercises its functions with regard to matters concerning this Protocol, any member of the bureau of that subsidiary body representing a Party to the Carpathian Convention but not a Party to the Protocol, shall be substituted by a member to be elected by and from the Parties to the Protocol.

Article 24

Monitoring of compliance with obligations

1. The Parties shall regularly report to the Conference of the Parties on measures related to this Protocol and the results of the measures taken. The Conference of the Parties shall determine the intervals and format at which the reports must be submitted.
2. Observers may present any information or report on implementation of and compliance with the provisions of this Protocol to the Conference of the Parties and/or to the Carpathian Convention Implementation Committee (hereinafter referred to as the "Implementation Committee").

3. The Implementation Committee shall collect, assess and analyse information relevant to the implementation of this Protocol and monitor the compliance by the Parties with the provisions of this Protocol.
4. The Implementation Committee shall present to the Conference of the Parties recommendations for implementation and the necessary measures for compliance with the Protocol.
5. The Conference of the Parties shall adopt or recommend necessary measures.

Article 25

Evaluation of the effectiveness of the provisions

1. The Parties shall regularly examine and evaluate the effectiveness of the provisions of this Protocol.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Protocol may consider the adoption of appropriate amendments to this Protocol where necessary in order to achieve its objectives.
3. The Parties shall facilitate the involvement of the local authorities and other relevant stakeholders in the process under paragraph 1.

Chapter V

Final Provisions

Article 26

Links between the Carpathian Convention and the Protocol

1. This Protocol constitutes a Protocol to the Carpathian Convention within the meaning of its Article 2 paragraph 3 and in accordance with article 7, paragraphs 1, 2 and 6 as well as any other relevant articles of the Carpathian Convention.
2. The Protocol shall be open for signature at the Depositary from 12 October 2017 to 12 October 2018.
3. The provisions of Articles 19, 20, 21 paragraphs 2 to 4 and Article 22 of the Carpathian Convention on amendments, entry into force and withdrawal from the Convention and on settlement of disputes shall apply mutatis mutandis to this Protocol. Only a Party to the Carpathian Convention may become Party to this Protocol.

Article 27

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 28

Depositary

The Depositary of this Protocol is the Government of Ukraine

The original of the Protocol shall be deposited with the Depositary, which shall distribute certified copies to all Parties.

Done at Lillafüred on the 12th October 2017 in one original in the English language.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol

For the Government of the Czech Republic

For the Government of Hungary

For the Government of the Republic of Poland

For the Government of Romania

For the Government of the Republic of Serbia

For the Government of the Slovak Republic

For the Government of Ukraine

The Government of Romania

signs the Protocol on Sustainable Agriculture and Rural Development (SARD) to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians with the following declaration:

"The Government of Romania declares that it interprets Article 2, paragraph 1 of the Protocol, only according to the provisions of and limitations to the Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians, done at Kyiv on the 22nd of May 2003.

CONFORM CU
ORIGINALUL, ÎN LIMBA
ENGLEZĂ

DIRECȚIA BIODIVERSITATE

DIRECTOR

DOINA CIOPACĂ

